

Из „По острието на изкуството“, Филип Гуин Джоунс

Би било хубаво да пристигна с водно такси. През всичките ми години във Венеция не съм използвал нито едно. Има нещо величествено и изтънчено във вида им, но струват майка си и баща си, а понякога се налага да хвърлиш и някой друг роднина за бакшиш. Значи, както обичайно, щеше да е вапорето. Стигнах до „Риалто“ и осъзнах, че не съм изчислил времето си както трябва.

Опашката се простираше от кея чак до каменните основи на сградите. Беше все още началото на май, но времето вече се затопляше и хич не ми се искаше да стоя прав през цялото пътуване, далече от всякакъв източник на вентилация. Какво да правя? Можеше да си взема кафе и да изчакам следващия с надеждата да съм първият на опашката. Погледнах часовника си. Нямах време за това.

Частта от кея, запазена за слизащите, беше примамливо празна. Имаше и знак „Влизането забранено“. При никакви обстоятелства не бива да чакаш там. Освен, разбира се, ако наистина не ти се налага. Всеки го правеше от време на време. „Да влезеш през изхода“, както биха казали „Лед Зеppelin“. Запътих се натам, все едно това е най-естественото нещо на света, паркирах се върху метален сандък, какъвто моряците използват за съхранение на вещите си, извадих вестник и се престорих, че чета, за да се скрия зад него от обвиняващите погледи. Бях почти сигурен, че всичко ще бъде наред.

Но не беше. Възрастна госпожа с пазарска количка започна да ме обстрелва веднага щом се настаних там.

– *Signore! Signore!*

Престорих се, че не я чувам, и зарових глава във футболните резултати.

– *Signore!* – започна да вика цялата опашка. – Не трябва да чакате там.

– Съжалявам – отвърнах. – Отивам на работа. Важно е.

– А аз отивам на пазар. За мен също е важно. Имам нужда да седна.

Някакъв друг се присъедини към нея.

– И аз отивам на работа. Наредете се накрая на опашката.

Направих последен отчаян опит.

– Вижте. Тук има място за всички. – Потупах мястото до себе си. – Седнете тук, синьора.

Явно бях избрал неподходящ ден. Сега вече цялата първа редица крещеше срещу мен. Италианците много ги бива в тези странни разговори, в които хората цели пет минути се правят, че си крещят един на друг и едва не стигат до сбиване, а после ситуацията се разрешава от само себе си и проблемът просто изчезва. Сега обаче започнах да осъзнавам, че няма да е един от тези случаи. Когато зловещо едър брадат рибар също започна да опява, реших да опитам да се оттегля с достойнство. Сгънах вестника си и се изнесох назад, преследван от иронични подхвърляния.

Качих се последен на вапоретото, като един *marinaio*, морякът, който обслужва корабчето, на практика набута вътре със сила последните няколко души съвсем както тъпчат пътниците на токийското метро във вагоните. Делях половината от личното си пространство с раницата на туриста пред мен, който игнорира молбата на *marinaio* да я свали и да я остави на пода – нещо, което би могъл да направи, стига там да имаше сантиметър свободно пространство. Надявах се, че повечето хора ще слязат на спирката „Сан Закария“ за площад „Сан Марко“. Беше само на двайсетина минути отгук. Щяха да са дълги двайсет минути.

Понякога животът във Венеция е доста трудна работа. Понякога, помислих си, трябва наистина много да ти се иска да живееш тук.

Тъпканицата естествено малко намаля, но докато стигнем спирката при Арсенала, последната преди „Джардини“, вече се потях обилно. Реших да сляза. Не оставаше много, а ходенето щеше да ми помогне да се поразхладя. Много от големите и евентуално недотам добри клечки бяха закотвили огромните си яхти по „Ла Рива“, което им осигуряваше великолепна гледка към лагуната Сан Марко и – по стечение на обстоятелствата – отнемаше споменатата гледка на местните жители.

След десетина минути бях на входа на „Джардини“, това голямо зелено пространство – едно от по-свестните неща, които Наполеон е оставил в наследство на Венеция. Минах покрай статуите на Вагнер и Верди, чиито носове бяха изчезнали при вандалски акт преди няколко години. Нямаше никакви признаци, че ще бъдат поправени скоро. Двамата титани на операта на XIX век вероятно завинаги щяха да гледат минувачите без носове.

Венеция не може да се похвали с много обществени градини, затова винаги ми се е струвало жалко, че толкова голяма част от най-големия ѝ парк остава затворена за толкова дълго време. Всъщност обществеността нямаше да има достъп до градините още три дни, тъй като по време на вернисажите единствено журналистите щяха да се срещат с художниците, кураторите, колекционерите и олигарсите. На входа вече се бяха заформили тълпи. Забелязваше се спазване на йерархията, дори и сред малцината избрани.

Имах известно време, затова спрях за кафе макиато в „Парадизо“, а после излязох с чашата навън. Оттук можех да виждам цялата лагуна, остров Джудека, черквата „Салуте“ и входа на Канал Гранде. Откога не бях минавал по този път? Бях забравил колко величествена е гледката. О, да, човек наистина трябва да иска да живее във Венеция. И именно заради това хората наистина искаха да живеят тук.

Минах покрай постоянно увеличаващата се опашка и размахах пропуска си към служителката от охраната. Тя му хвърли бърз поглед и въведе номера в аппарата си. После сякаш се обърка, погледна ме и пак въведе номера. Устройството ѝ избръмча и светна в червено по начин, който не ми се стори много обнадеждаващ. Тя въздъхна.

– Това нещо цяла сутрин не работи. – Махна ми да влизам.

Чакълът хрускаше под краката ми. Небето беше ясно, слънцето грееше и далече от задушавашата тъпканица във вапоретото беше... ами... приятно топло. Идеалното време от годината да си във Венеция. И категорично идеалното време да си на Биеналето: още не си видял нищо, всичко е неизвестно и може да се окаже блестящо. Усмихнах се вътрешно. Месеците преводаческа работа ме бяха направили доста циничен по отношение на целия купон, но – въпреки олигарсите, огромните яhti и неразбираемите резюмета – все още имаше магия. Някои от павилионите – изчистените, минималистични линии на Скандинавия и Дания, начупеният модернизъм във финландската сграда на Алвар Аалто – сякаш отразяваха национални стереотипи. Други бяха доста по-странни. Унгарският павилион беше някак най-унгарски изглеждащата сграда, проектирана някога. Нещастните уругвайци бяха заточени в нещо подобно на малък склад в задната част на градините. Спрях за момент, за да махна на Енрико, потънал в разговор с група журналисти пред венесуелския павилион, създаден през 50-те години на миналия век от Карло Скарпа.

– Нейтън, Нейтън, почакай!

Разпознах гласа. Обърнах се и видях румънския си приятел Георге да подтичва по чакълена аля зад мен, облечен – малко неподходящо – в официален вечерен костюм. Усмихна ми се.

– Какво те води насам?

– Светски задължения, Георге. Денят на откриването за британците. И за всички останали, предполагам. Ами ти? Дошъл си да подкрепиш румънците?

– Може би по-късно, Нейтън. Днес е първият ми работен ден – ухили се той.

– Работен? Мислех, че още пренасяш кучета по мостовете?

– Ами да, но напоследък нещо не се движа много. А новата работа е един вид франчайз. Оставя ми повече време за други проекти.

– Това е чудесно. Радвам се, че ти е провървяло така добре. Какво всъщност правиш?

– Танцуващ французин съм.

– Какво си?

– Танцуващ французин. Това е тяхната инсталация тази година. Половин дузина сме по всяко време облечени ей така, във вечерни костюми. И когато някой влезе в павилиона, започваме да танцуваме около него. И подхвърляме разни думи. Забавно е. Ела да видиш по-късно.

– Ще дойда. Но защо ти? Искам да кажа, че не си французин или нещо подобно.

– Не могат да си намерят достатъчно, Нейтън. Недостиг на французи, така му викат. Търсеха хора, които могат малко да танцуват и да говорят с френски акцент.

– И ти се обадиха?

– Всъщност си беше чист късмет. Помагах на една млада жена да пренесе пудела си по моста „Риалто“. Хубав маршрут е, можеш да си поговориш истински с хората. Както и да е, оказа се, че тя работи за куратора, каза ми да ѝ се обадя. – Той се усмихна. – Заплащането е много добро. А работата е цели шест месеца.

– Радвам се. Може да се окаже нова кариера за теб?

– Човек никога не знае. Това си е пазарна ниша, да знаеш, но уменията са конвертируеми.

Никога не можех да схвана кога Георге е сериозен.

– Можеха да повикат мен. Говоря френски.

– Падаш си по танците, а, Нейтън?

– Не за танците, за превода.

Вървахме по чакълена аля под ранното сутрешно слънце към трите големи павилиона на Германия, Франция и Великобритания. Изглеждаха импозантни и леко помпозни в сравнение с някои от по-модерните и нестандартни, покрай които бяхме минали. Разделихме се с ръкостискане.

– Приятна работа, Георге.

– Благодаря. И на теб. – Той се огледа. – Гледам, навъртат се някакви фотографии. Може и двамата да попаднем във вестниците?

– Би било хубаво. Доскоро.

Той продължи, като направи малка танцова стъпка, сякаш вече влизаше в образ.

На входа на английския павилион група младежи в еднакви черни тениски с надпис *Черен арт свят* раздаваха каталози и платнени торбички. Взех брошура от една млада жена и се огледах.

– Няма ли просеко?

Тя се усмихна.

– Няма просеко! Не позволяват. Било много опасно, така казаха.

– Опасно? – Погледнах часовника си. – Знам, че е само десет и половина, но с какво може да са опасни няколко чашки и чикети?

Тя отново се усмихна.

– Ще видите.

Усетих ръка на рамото си.

– Не ми казвайте. Поредното оплакване от липсата на напитки, нали?

Обърнах се. Говорещият беше мъж приблизително на моята възраст, облечен с черна тениска без надпис под тъмен костюм. Брадата му беше набола, а косата му малко по-дълга от необходимото. Опитваше се да е сериозен, но не издържа и се ухили.

– Аз съм Пол Консъдайн. И вината да няма просеко е моя.

– Искате да кажете...?

– Това е моят павилион. Момент, прозвуча малко претенциозно, нали? Все тая, аз съм художникът.

Стиснахме си ръцете.

– Аз съм Нейтън Съдърланд.

– А, господин посланикът.

– Нищо толкова грандиозно. Само почетен консул.

– Това също звучи доста грандиозно. Приятно ми е да се запознаем. Надявам се, че ще се забавлявате. Кажете ми, през цялото време ли живеете тук? – Отворих уста да отговоря, но той завъртя глава, за да погледне над рамото ми. – По дяволите, извинете ме, но агентът ми маха да ида при него. Вероятно е притеснен, че съм забравил речта си или нещо от този сорт. Ще трябва да тичам. Ще поговорим по-късно, нали?

Стисна ръката ми и изчезна.